

УДК 338.48

Юхновська Ю. О.
*кандидат економічних наук, доцент,
докторант кафедри «Фінанси та економічна безпека»
Дніпропетровського національного університету
залізничного транспорту імені академіка Всеволода Лазаряна*

Yukhnovska Yulia
*Cand. of Econ. Sci., Associate Professor, PhD student,
Dnipropetrovsk National University of Railway
Transport named after Academician V. Lazaryna*

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ НА ТУРИСТИЧНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ

Анотація. Досліджено основні публікації вітчизняних та іноземних науковців щодо тенденції розвитку світової та української туристичної галузі. З огляду на думки науковців, визначено поняття «туризм». Визначено роль туристичної галузі в економіці України та її регіонів. Розглянуто вплив туристичної галузі на світову та національну економіку, досліджено міжнародні туристичні прибуття за вісім років, проаналізовано внесок туристичної сфери України. З метою оцінки впливу різноманітних факторів на зміни туристичної галузі України з погляду міжнародного туризму було досліджено один з основних показників туризму – Індекс конкурентоспроможності подорожей і туризму. Проаналізовано конкуренцію на внутрішньому туристичному ринку та потребу виходу на міжнародний туристичний ринок. Встановлено основні проблеми та пріоритетні напрями розвитку туристичної галузі України в умовах глобалізації та євроінтеграції.

Ключові слова: туристична галузь, туризм, євроінтеграція, глобалізація, індекс конкурентоспроможності, туристичний потенціал.

Вступ та постановка проблеми. На розвиток потенціалу української туристичної галузі суттєво впливають євроінтеграційні та глобалізаційні процеси. Туристична галузь сьогодні сприяє формуванню та розвитку світової економіки. Тенденції розвитку туризму характеризується високою конкурентною боротьбою між країнами та внутрішніми туристичними дестинаціями, якістю обслуговування туристів, інформатизацією.

Практично відсутні дослідження, що дають всебічний та ґрунтовний аналіз розвитку світового туризму як бізнесу в сучасних умовах. Процеси глобалізації більш

досконалі, тому нині туристичну галузь необхідно розглядати в контексті світової дестинації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження сучасних тенденцій розвитку світової туристичної галузі здійснили низка вітчизняних та іноземних науковців, таких як А.В. Грянило [4], М.Б. Онисько [10], І.С. Гордієнко [3], О.А. Лозова [8], Н.В. Блах [1], А. Тлеубердинова [17], С.Г. Нездоймінов [9] та інші. Аналіз та дослідження розвитку туристичного потенціалу України та її регіонів відображено в працях Л. Агафоновой, І. Антоненко, О. Бейдика, М. Бойко, І. Волошина, В. Данильчука,

В. Євдокименка, Л. Забураної, В. Кифяка, О. Короля, О. Любіцевої, М. Мальської, С. Мельниченко, Г. Михайличенко, Т. Сокол, Д. Стеченка, Т. Ткаченко, В. Федорченка, І. Школи та ін.

Метою дослідження є аналіз проблем та перспектив впливу глобалізаційних та євроінтеграційних процесів на світовий та національний туристичний ринок.

Результати дослідження. Туризм – це складна соціально-економічна система невиробничої сфери, яка на відміну від інших, включає в себе діяльність самостійних територіально відособлених фінансово-кредитних, медичних, рекреаційних, лікувально-оздоровчих, митних, освітніх, транспортних, торговельних, культурно-розважальних, інформаційних, рекламних, об'єктів розміщування і харчування туристичних одиниць, які сприяють тимчасовому індивідуальному, груповому, самодіяльному і плановому в'їзду, виїзду, проживанню та пересуванню всередині і за межами певної держави, міста, регіону людей з метою відновлення працездатності, отримання відпочинку, пізнавальних, спортивних, культурно-розважальних, освітніх, професійно-ділових та спеціалізованих послуг, що здійснюються на підставі міжнародних угод з урахуванням міжнародних звичаїв. Виходячи з нашого визначення поняття «туризм», необхідно підкреслити, що це саме сфера економіки та життєдіяльності суспільства, яка інтегрує практично усі галузі (економічну, соціальну, освітню тощо).

У Державній цільовій програмі розвитку туризму та курортів на період до 2026 року відмічено, що стратегічним орієнтиром державної політики в туристично-рекреаційній та курортній сферах є формування сприятливих умов для активізації розвитку сфери туризму та курортів згідно з міжнародними стандартами якості та з урахуванням європейських цінностей, перетворення її на високорентабельну, інтегровану у світовий ринок конкурентоспроможну сферу, що забезпечує прискорення соціально-економічного розвитку регіонів і держави загалом, сприяє підвищенню якості життя населення, гармонійному розвитку і консолідації суспільства, популяризації України у світі [15].

Конкурентоспроможність країни, зростання економіки і, як наслідок, підвищення добробуту населення України залежить від світового рівня туристичної галузі в період глобалізації та євроінтеграції.

Вплив туризму на національну економіку країни вимірюється низкою економічних показників: питомою вагою туризму у створенні валового внутрішнього продукту, надходженнями від підприємств сфери туризму до державного бюджету у вигляді податків і зборів, особистих доходів громадян у формі заробітної плати для зайнятих у сфері гостинності та часткою оплати туристичних послуг

у структурі споживчих витрат середньостатистичного домогосподарства [13].

В умовах світового нестабільного фінансового стану, геополітичних та економічних проблем галузь туризму демонструє позитивні тенденції розвитку. Так, за даними Барометра міжнародного туризму Всесвітньої туристичної організації (ЮНВТО), кількість міжнародних туристичних прибуттів в 2015 році зросла на 4,4% і становила 1184 млн., тим самим фіксує зростання шостий рік поспіль. У 2014 році число міжнародних туристичних прибуттів зросло на 4,3% і становило 1138 млн. туристичних прибуттів, що на 51 млн. туристів більше, ніж 2013 року [19]. У 2017 році згідно з дослідженнями UNWTO Tourism Highlights 2018 Edition міжнародні туристські прибуття досягли загалом 1326 мільйонів прибутку, що на 86 мільйонів більше, ніж у 2016 році. Натепер у секторі спостерігається безперервне зростання прибуттів на вісім років поспіль. Зростання у 2017 році було найвищим з 2010 року (рис. 1) на чолі з регіонами Європи і Африки, які отримали зростання 8% і 9% відповідно [21].

У 2017 році надходження міжнародного туризму збільшилися на 5%. Крім надходжень, одержуваних з пунктів призначення в розмірі 1,3 трильйона доларів США, міжнародний туризм приніс ще 240 млрд. дол. США з міжнародних пасажирських перевезень, здійснених нерезидентами. Це збільшило загальний обсяг експорту туризму до 1,6 трлн. дол. США, або 4 млрд. дол. США в день, що відповідає 7% світового експорту.

Туристична галузь України розвивається темпами, нижчими за середньосвітові. За даними Всесвітньої ради подорожей і туризму (WTTC), у 2015 р. прямий внесок туристичного сектору економіки України у ВВП становив 29,0 млрд. грн. (1,4% від загального ВВП), прогнозується його щорічне зростання на 2,9% до 2026 р.; кількість зайнятих становила 214,5 тис. осіб (1,2% від загальної кількості зайнятих в економіці) [18].

У 2016 р. міжнародні туристичні прибуття в Україну досягнули 13,3 млн. осіб, що на 0,9 млн. осіб більше, ніж у 2015 р., але на 47,6% менше порівняно з піковим 2008 р. (25,4 млн. осіб) [2]. Причиною різкого зменшення кількості іноземних туристів є анексія у 2014 р. АР Крим та військова агресія Росії на сході України. Надходження від міжнародного туризму у 2015 р. становили 1,08 млн. дол. США [20].

Внесок туристичної індустрії України у 2017 році експертами оцінюється у 1,3 млн. дол. США, або 1,4% ВВП, в українській сфері туризму зайнято 214,4 тис. осіб або 1,2% від загального числа зайнятих. Для порівняння, у Польщі туристична сфера оцінена у майже 8 млн. дол. США, або 1,7% ВВП, зайнятість – 275, 4 тис. осіб, або 1,7%; у Туреччині – 35,9 млн. дол. США, або 5% ВВП, зайнятість – майже 600 тис. осіб, або 2,3% від зайнятого населення [6].

За даними Держстату України, за останні роки найчастіше в'їжджали до України громадяни Молдови, Білорусі, Польщі і Росії (табл. 1).

Для оцінки впливу різноманітних факторів на зміни туристичної галузі країни використовують один з основних показників, що характеризує привабливість країни з погляду міжнародного туризму, – Індекс конкурентоспроможності подорожей і туризму.

Всесвітній економічний форум опублікував рейтинг країн світу за Індексом конкурентоспроможності у сфері

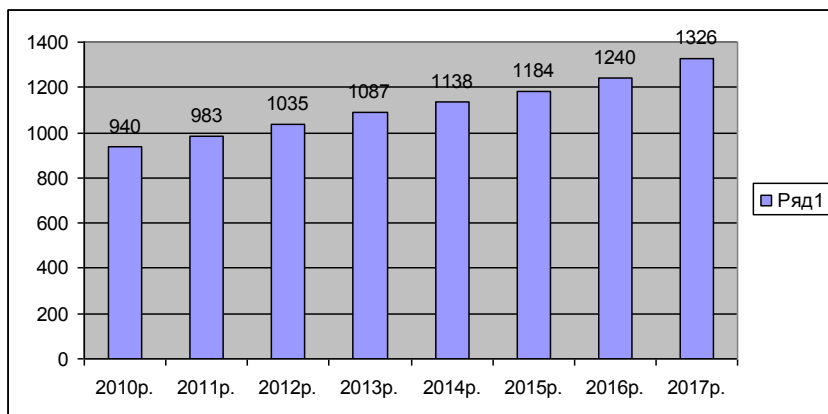

Рис. 1. Кількість туристичного прибуття в світі 2010–2017 рр.

Таблиця 1

Громадяни, які найчастіше відвідували Україну [5]						
	Країна	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Приріст 2018/2016, %
1	Молдова	2 204 161	1 986 845	2 013 179	1 949 567	-3,2
2	Білорусь	889116	674856	1 048 037	1 064 451	1,6
3	Росія	637 354	596 202	620 280	645 294	4,0
4	Польща	557 718	555 484	552 983	532 432	-3,7
5	Угорщина	514 601	581 299	608 009	447 384	-26,4

Таблиця 2

**Зміна позицій України та деяких країн світу
за індексом конкурентоспроможності у сфері подорожей та туризму [6]**

Рік дослідження та кількість країн у рейтингу	Україна	Йорданія	Єгипет	Грузія	Оман	Ізраїль	Польща	Туреччина	Росія
2007 (124)	78	46	58	66	x	32	63	52	68
2008 (130)	77	53	66	72	76	35	56	54	64
2009 (133)	77	54	64	73	68	36	58	56	59
2011 (139)	85	64	75	73	61	46	49	50	59
2013 (140)	76	60	85	66	57	53	42	46	63
2015 (141)	x	77	83	71	65	72	47	44	45
2017 (136)	88	75	74	70	66	61	46	44	43

x – дослідження країни не проводилося

подорожей та туризму 2017 року, яким було охоплено 136 країн світу [6]. Перше місце у рейтингу посіла Іспанія. До лідируючої десятки також увійшли Франція, Німеччина, Японія, Великобританія, США, Австралія, Італія, Канада та Швейцарія. Слід зазначити, що, за оцінками експертів Всесвітньої туристичної організації, світовий ринок туризму багато років поспіль зростає та продовжує демонструвати стійкість, незважаючи на складності, які передусім пов'язані із забезпеченням безпеки.

Для розвитку економіки за рахунок потенціалу туристичної галузі Україна має всі передумови, але за рейтингом Індeksu конкурентоспроможності подорожей і туризму ми все ще поступаємо у його розвитку багатьом країнам світу. Україна за Індексом конкурентоспроможності у сфері подорожей та туризму 2017 року отримала оцінку 3,5 балу з семи можливих і опинилася на 88 місці.

У рейтингу 2015 року дослідження України за цим Індексом не проводилося. Водночас, порівнюючи з доступною оцінкою за 2013 рік, коли Україна посідала 76 сходинку зі 140 країн світу, було втрачено 12 позицій. Україна за станом за індексом конкурентоспроможності у сфері подорожей та туризму посіла 88 місце серед 136 країн світу, при цьому погіршила свою позицію на десять пунктів за десять років.

Про несприятний розвиток туристичної галузі бізнес-середовища в Україні свідчить 124 місце за цим складником, як показує аналіз даних дослідження. Також негативний вплив має рівень безпеки в країні – 127 місце. На жаль, безпосередньо сфера туризму в Україні теж не розглядається як пріоритетна, зокрема, за показником «пріоритетність розвитку сфери туризму для уряду країни» експерти нам відвели 122 сходинку. Конкурентними перевагами у цьому рейтингу, як і в багатьох інших, є оцінка людських ресурсів та ринку праці (41 сходинка) та охорона здоров'я і гігієна – 8 місце [6].

Затяжна фінансово-економічна та політична криза (революція 2014 року, анексія Криму, воєнні дії на сході України) зумовила ситуацію суттєвого зменшення обсягів діяльності та значної втрати туристичного потенціалу країни. За оцінками експертів Асоціації лідерів туристичного бізнесу, розмір втрат українського туризму з

початку 2014 року становить 70–80%, значна частка якого пов'язана з переорієнтацією попиту громадян України, що відпочивали в Криму, на інші регіони південної частини материкової України (Миколаївська, Херсонська та Одеська області), а також Єгипет, Грузію і Болгарію. З початку 2014 р. стрімко зменшився туристський потік в українську столицю – на 35–40%, у загальній структурі якого 50% – туристи з країн Європи та 30% – з Росії [16].

Туристичний ринок України розвивається швидкими темпами порівняно з іншими країнами. З 2005 р. обсяг ринку туристичних послуг у розвинених країнах зростає у середньому на 6% за рік, у країнах, що розвиваються, – у середньому на 10%. А зростання українського ринку відбувалося в середньому на 9% щорічно, що близько до темпів зростання світового ринку, але дещо менше від середніх темпів зростання ринку в країнах, що розвиваються [12]. Однак через політичну ситуацію обсяг вітчизняного туристичного ринку суттєво зменшився в 2014 р. [5].

За інформацією Адміністрації Державної прикордонної служби України, протягом 2014 р. Україну відвідало понад 13,2 млн. іноземних туристів. Порівняно з минулим 2013 р. кількість туристів зменшилася на 12,5 млн. осіб. У 2014 р. найбільші потоки туристів до України спостерігалися з сусідніх країн: з Молдови – 4,6 млн. осіб, Білорусі – 1,6 млн. осіб та Польщі – 1,1 млн. осіб. Протягом I кварталу 2015 р. Україну відвідало понад 2,9 млн. іноземних туристів. Порівняно з аналогічним періодом 2014 р. їхня кількість зменшилася на 0,5 млн. осіб. Найбільші потоки туристів були з сусідніх країн: з Молдови – 1,1 млн. осіб, Білорусі – 0,4 млн. осіб, Польщі – 0,3 млн. осіб та Угорщини – 0,2 млн. осіб. Також у I кварталі 2015 р. державний кордон України перетнуло 4,8 млн. українців, що на 4% менше, ніж у I кварталі 2014 р., коли візний турпотік налічував близько 5 млн. осіб. Найбільш відвідуваними українськими туристами країнами є Польща, Молдова, Угорщина, Білорусь, Словаччина, Румунія, Німеччина, Єгипет, Туреччина, ОАЕ.

За даними Державної фіскальної служби України, суб'єкти туристичної діяльності у I кварталі 2015 р. сплатили податків та зборів до зведеного бюджету понад 322,4 млн. грн., що на 7,4 млн. грн. менше, ніж у анало-

гічному періоді 2014 р. Надходження від сплати туристичного збору зменшилися на 0,4 млн. грн. порівняно з I кварталом 2014 р. та становили близько 6 млн. грн. [14].

Безперечно, в кожній із 14 укрупнених складових частин Індексу є показники, за якими ми маємо вищі або нижчі оцінки. Водночас підсумковий результат дослідження засвідчив, що передумови для належного розвитку туризму повною мірою в Україні не використовуються.

Для забезпечення туристичної діяльності необхідна наявність основних ресурсів: природно-рекреаційних, історико-культурних та соціально-економічних (транспортної, готельної, харчової, інформаційної, соціальної інфраструктури). У цьому плані в Україні є всі передумови для розвитку туристичної галузі, такі як зручне географічне розташування, сприятливий клімат, різноманітний рельєф, унікальне поєднання природно-рекреаційних ресурсів, культурно-історичної спадщини, розгалуження санаторно-курортної бази – всі ці фактори можуть формувати конкурентні переваги України на туристичних ринках.

Україна має найбільші й найрізноманітніші в Центральній Європі запаси ресурсів для розвитку санаторно-курортного лікування, хоча їх використання не можна назвати ефективним: застаріла матеріально-технічна база, недостатність фінансування державних закладів і, як наслідок, низька конкурентоспроможність, збитковість більш ніж половини з них. Скорочення кількості підприємств та персоналу, зростання вартості послуг за низької якості обслуговування спричинили зниження попиту та зменшення завантаженості підприємств. Найбільше закладів санаторного типу сконцентровано у Криму, Донецькій, Одеській та Дніпропетровській, а найменше – у Чернівецькій та Тернопільській областях. Найпопулярнішими туристичними вузлами країни залишаються Київ, Одеса, Львів, зростає популярність м. Дніпро. Наявна територіальна диференціація готельного господарства за адміністративними областями має незначні варіаційні відмінності, хоча помітною залишається істотна диспропорція між міською та сільською місцевістю. Високим рівнем розвитку готельної мережі вирізняються м. Київ, АР Крим, Одеська, Волинська, Закарпатська області. Найнижчі показники – у Кіровоградській та Луганській областях [7].

Конкуренція на внутрішньому туристичному ринку та потреба виходу на міжнародний туристичний ринок зумовлюють необхідність оновлення матеріально-технічної бази і кадрового складу відповідно до європейських стандартів та посилення уваги до маркетингових механізмів діяльності в туризмі.

Проблематика розвитку туристичної галузі є комплексною і потребує визначення напрямку розвитку галузі, формування її цілей. Конкурентоспроможність туристичного ринку України на фоні інших розвинених країн зумовлює необхідність удосконалення туристичної інфраструктури як туристичної галузі загалом, так і її окремих компонентів (транспорт, готельної сфери, закладів харчування, соціально-культурних рекреаційних ресурсів, пізнавальні, розважальні і побутові послуги, юридичні, банківські, торгові і страхові послуги, супутню та комунікаційну сферу тощо). На розвиток туризму в країні впливає і рівень підтримки галузі державою, а також стан інших конкуруючих галузей.

В умовах глобалізації у туризмі Україна повинна зорити туристичну галузь однією з пріоритетних галузей економіки. Керівництво Державної туристичної адміністрації України бачить майбутнє галузі в розвитку транспортних коридорів і туристичної інфраструктури та в контролі за якістю туристичних послуг, що надаються клі-

єнту. Для розвитку туристичного ринку Україна здійснює міжнародне туристичне співробітництво у межах ВТО, Центрально-Європейської ініціативи (ЦЕІ), співпрацює з Європейським Союзом, Радою Європи, Радою держав Балтійського моря, ГУАМ тощо. Стратегічною метою співпраці є: створення єдиного туристичного простору як зони вільної торгівлі туристичними послугами та свободи туристичного руху; ефективне використання туристично-рекреаційного потенціалу для інтенсифікації туристичних потоків; розроблення спільного конкурентоспроможного туристичного продукту країн-учасниць (зокрема, міжнародних туристичних маршрутів «Туризм Шовковим шляхом», по рекреаційних зонах Чорноморського узбережжя, річках Дунай і Дніпро), спільне просування туристичного продукту на міжнародному ринку; підвищення економічної ефективності туризму як передумови соціально-економічного розвитку країн та активізації їх зв'язків [11].

Висновки. В умовах глобалізації та євроінтеграції розвиток туризму в Україні вимагає актуалізації видів туристичної діяльності, здійснення інтеграції зі світовими лідерами туристичної галузі, використання накопиченого світового досвіду щодо задоволення попиту споживачів.

Сьогодні пріоритетними напрямками розвитку туристичної галузі України повинно бути не збільшення кількості об'єктів і їхніх потужностей, а налагодження конкурентоспроможного ринку комплексних туристичних послуг шляхом модернізації наявної матеріально-технічної бази.

Отже, задля поліпшення стану туристичної галузі України необхідна реалізація системних комплексних та інтегрованих заходів щодо розвитку туристичної галузі, подолання наявних негативних тенденцій, створення ефективних умов для роботи туристичних підприємств, установ та організацій, що потребує:

- удосконалення нормативно-правового регулювання туристичної галузі;
- використання інструментів для формування сприятливих умов для залучення інвестицій у туристичну галузь та модернізації туристичної інфраструктури;
- підтримки та виведення з тіні малого та середнього бізнесу туристичної галузі, забезпечення чесної конкуренції;
- підвищення ефективності використання рекреаційних ресурсів та об'єктів культурної спадщини;
- впровадження сучасних інформаційних та маркетингових технологій, удосконалення рекламного забезпечення національної туристичної галузі презентації туристичного потенціалу України на національних та міжнародних виставково-ярмаркових заходах, конференціях, форумах тощо для просування українського турпродукту на світовому та внутрішньому ринках;
- впровадження ефективно інноваційної діяльності, розроблення та впровадження прогресивних методів і стандартів туристичного обслуговування, пошуку інноваційних форм і методів створення туристичного продукту на основі ефективного використання наявних туристичних ресурсів;
- поліпшення кадрового забезпечення у сфері туризму;
- створення внутрішнього національного туристичного продукту і просування його на внутрішньому та міжнародному ринках;
- модернізація та розбудова інфраструктури туристичної галузі;
- розвиток транспортного сполучення, яке є одним із головних факторів сприяння в'їзному туризму;
- підвищення рівня сервісу і захисту прав туристів.

Список використаних джерел:

1. Блах Н.В. Економічний розвиток міжнародного туризму та місце України в його структурі / Н.В. Блах, В.Г. Кривенко // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2012. № 2. С. 25–32.
2. В'їзд іноземних громадян в Україну за країнами, з яких вони прибули, у 2016 році. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/tyr/tyr_u/vig2016_u.htm.
3. Гордієнко І.С. Міжнародний туризм та його розвиток в Україні / І.С. Гордієнко, О.Є. Шайда // Науковий вісник НЛТУ України. 2011. Вип. 21.6. С. 141–144.
4. Грянило А.В. Міжнародний туризм: проблеми та перспективи розвитку в Україні / А.В. Грянило, Н.І. Мацур // Фінансовий простір. 2013. № 4 (12). С. 144–148.
5. Державна служба статистики. Туристичні потоки (2000–2014 pp.). URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Економічний дискусійний клуб. Рейтингові оцінки конкурентоспроможності українського туризму 2017. URL: <http://edclub.com.ua/analitika/rejtingovi-ocinky-konkurentospromozhnosti-ukrayinskogo-turyzmu-2017>.
7. Корнійчук Ю. Готельний ринок України: стан та перспективи. URL: <http://realt.avisio.ua/uk/news?id=b0a31638-a89c-47d2-b80a-109234314216>.
8. Лозова О.А. Аналіз сучасних тенденцій розвитку міжнародного туризму. URL: http://khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik_125/29.pdf
9. Нездойминов С.Г. Региональные проблемы развития международного туризма / С.Г. Нездойминов // Перспективы науки и образования. 2013. № 4. С. 313–321.
10. Онисько М.Б. Міжнародний туризм: світові тенденції та українські реалії. URL: <http://sd.net.ua/2012/05/24/turizm-ukraine-mir.html>.
11. Організація туризму: підручник / І.М. Писаревський, С.О. Погасій, М.М. Поколюдна та ін. за ред. І. М. Писаревського. Х. : ХНАМГ, 2008. 541 с.
12. Письменний О.А. Аналіз ринку міжнародного туризму України / О.А. Письменний // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В.А. Дерій та ін. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр ТНЕУ Економічна думка, 2014. Том 15. № 1. С. 144–153.
13. Ринки туристичних послуг: стан і тенденції розвитку : монографія / за заг. ред. професора В.Г. Герасименко. Одеса : Астропринт, 2013. 334 с.
14. Статистичні показники сфери туризму у І кварталі 2015 року. URL: <http://www.tourism.gov.ua/ua/news/27681>.
15. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р URL: <http://document.ua/pro-shvalennja-strategiyi-rozvitku-turizmu-ta-kurortiv-na-pe-doc301833.html>
16. Ткаченко Т.І. Сталій розвиток туризму: від теорії до реалій. / Т. І. Ткаченко// Туризм: реалії та перспективи сталого розвитку матеріали доп. Міжнар. наук. – практ. конф. Київ. нац. торг.-екон. ун-т. К. : КНТЕУ, 2014. С. 41–43. URL: <https://knteu.kiev.ua/file/MTc=/344519a49a74e01ba891b5467f7c2bc7.PDF>
17. Тлеубердинова А. Оценка конкурентоспособности туристических услуг / А. Тлеубердинова // Маркетинг. 2011. № 6. С. 69–76.
18. Travel & Tourism Economic Impact 2016. URL: <https://www.wtc.org/-/media/files/reports/economic-impactresearch/countries-2016/ukraine2016.pdf>.
19. World Tourism Organization : UNWTO Annual Report 2015 [Text]. – Madrid : UNWTO, 2016. 92 p. ISBN 978-92-844-1802-2.
20. UNWTO Tourism Highlights, 2016 Edition URL: http://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2016.pdf.
21. UNWTO Highlights Confirm Another Record Year in 2017. URL: <http://www2.unwto.org/press-release/2018-08-27/unwto-highlights-confirm-another-record-year-2017>.

ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ И ЕВРОИНТЕГРАЦИИ НА ТУРИСТИЧЕСКУЮ ОТРАСЛЬ УКРАИНЫ

Аннотация. Исследованы основные публикации отечественных и зарубежных ученых о тенденции развития мировой и украинской туристической отрасли. Учитывая мнения ученых, определено понятие «туризм». Определена роль туристической отрасли в экономике Украины и ее регионов. Рассмотрено влияние туристической отрасли на мировую и национальную экономику, исследованы международные туристические прибытия за восемь лет, проанализирован вклад туристической сферы Украины. С целью оценки влияния различных факторов на изменения туристической отрасли Украины с точки зрения международного туризма был исследован один из основных показателей туризма – Индекс конкурентоспособности путешествий и туризма. Проанализирована конкуренция на внутреннем туристическом рынке и необходимость выхода на международный туристический рынок. Установлены основные проблемы и приоритетные направления развития туристической отрасли Украины в условиях глобализации и евроинтеграции.

Ключевые слова: туристическая отрасль, туризм, евроинтеграция, глобализация, индекс конкурентоспособности, туристический потенциал.

**THE EFFECT OF GLOBALIZATION AND EURO-INTEGRATION
ON THE TOURIST DEPARTMENT OF UKRAINE**

Summary. The main publications of domestic and foreign scientists concerning the tendencies of development of the world and Ukrainian tourism industry are investigated. Taking into account the opinions of scientists, the concept of "tourism" is defined. The role of tourism industry in the economy of Ukraine and its regions is determined. The influence of the tourism industry on the world and national economy is considered, the international tourist arrivals have been studied for eight years, the contribution of the tourist sphere of Ukraine has been analyzed. In order to assess the impact of various factors on the changes in the tourism industry of Ukraine from the point of view of international tourism, one of the main indicators of tourism was the Competitiveness Index of Travel and Tourism. The competition on the domestic tourist market and the need to enter the international tourist market are analyzed. The main problems and priority directions of the development of the tourism industry of Ukraine in the conditions of globalization and euro integration are determined, namely: in order to improve the tourism industry in Ukraine, implementation of system complex and integrated measures for the development of the tourist industry, overcoming of existing negative trends, creation of effective conditions for the work of tourist enterprises, institutions and organizations, which, in turn, needs: improvement of regulatory and legal regulation of the tourism industry; use of tools to create favorable conditions for attracting investment in the tourism industry and modernizing tourism infrastructure; support and exclusion from the shadow of small and medium-sized businesses in the tourism industry, ensuring fair competition; increase of efficiency of use of recreational resources and objects of cultural heritage; introduction of modern information and marketing technologies; introduction of effective innovation activity; improvement of staffing in the field of tourism; create an internal national tourism product and promote it on the domestic and international markets, modernize and develop the infrastructure of the tourism industry; to develop transport links, which is one of the main factors contributing to inbound tourism; to raise the level of service and protect the rights of tourists.

Key words: tourism industry, tourism, eurointegration, globalization, competitiveness index, tourism potential.